

Lukijoilta

Talouteemme tarvitaan suunnanmuutos, mutta mihin suuntaan?

 Ekonomistimme ovat jo muutaman vuoden ajan keroneet talouden nousun olevan aivan ovella, mutta kerta toisensa jälkeen se on siirtynyt kauemmas, viimeksi hallituksen budjettivalmistelujen jälkeen. Monet ovat vaatineet poliittikkamuutoksia, mutta kunnan vaihtoehdot ovat jääneet kovin hämäräksi.

Keskuskauppakamarin entisen varatoimitusjohtajan **Sampsä Saralehdon** puheenvuoro *Kauppalehdessä* 15.7. oli osikoitu varsin raflaavasti: "Herätys Suomi, nyt tarvitaan suunnanmuutos", mutta suuntamerkit ovat epäselviä, osin harhaan johtavia.

Kirjoittaja viittaa **Björn Wahlroosiin** ja hallituksemme työmarkkinaoperaatioihin ilmeisesti suuntamerkkeinä, mutta kummallakaan ei ikävä kyllä ole eväitä tähän muutokseen, ne tarjoavat kehitykselle takapakkia.

Wahlroos sanoo kirjassaan *Markkinat ja demokratia*, että yrityksen joh-

tajan "ainoa velvollisuus on kaikin laillisin keinoin maksimoida osakkeenomistajien sijoittaman pääoman tuotto". Muu on osoitus epävarmuudesta ja epätietoisyydestä.

Tämä edustaa sitä suomalaisen yritysjohtajien kaavamaista ajattelua ja suoraviivaista johtamista, jonka **Terttu Grönfors** osoittaa väitöskirjassaan perustuvan 1600-luvulta juontavaan ihmiskäsitykseen. Siihen perustuu myös talouden poliittisen johtamisen malli, jonka loi Suomen suuriruhtinaan Aleksanteri II:n ensimmäisellä Suomen vierailullaan 1856 asettama teollistamiskomitea.

Komitea muotoili taloutemme perusmallin. Luonnollisen pohjan sille loivat metsävarat ja suurteollisuus sekä halpa vesivoima. Myös ihmisiä oli työhön saatavissa runsaasti, mutta he olivat tottuneet kiireetömmään elämänsä ja luonnon sanelemaan työryhtiin, joten heidän oli koulutettava teollisuuden palkkatyövoimaksi, joka

ELLA KAJASTE

Suomen suuriruhtinas Aleksanteri II:n vuonna 1856 perustaman teollisuuskomitea muotoili Suomen talouden perusmallin. Aleksanteri II:n patsas Helsingin Senaatintorilla.

tarvitsee tiukkaa kurinalaisuutta ja sääntelyä. Tätä

tehtävää varten luotiin samaan aikaan **Uno Cygna-**

uksen ajatusten pohjalta kansakoululaitos.

Tämä ajattelumalli halitsee edelleen suomalaista johtamista ja talouskeskustelua. Sekä Wahlroosin johtamismalli että hallituksen "vientimalli" ovat sen suoria sovelluksia. Ihmiset on välineellistetty työvoimaksi, jota johdetaan ylhäältä käsin, joskus jopa "käsitellään". Päivittäin kuulemme ja näemme poliitikkojen ja ekonomistien sekä median hokevan työvoimapulaa.

Suoraviivaisimmat ovat ekonomistien laskentakaavat. Niissä ei ihmiselle ole sijaa.

Ay-liikkeelle työntekijät ovat joukkovoimaa. Erityisesti tupojen kaudella heillä pelattiin kovaa valtempeliä, jonka jatkoerän hallitus on käynnistänyt.

Alkaisi jo olla aika päivittää ihmisen arvo talouden tekijänä. Jos haluamme nousta ylös näistä talouden työvoimista. Siitä käynnistyisi muutos.

Kauko Parkkinen

Kirjoittaja on entinen työmarkkinajuristi ja tietokirjailija Vantaalta.

TEXTARIT

- Kuka päättää, lähete-täänkö potilaalle ambulanssi vai ei Iisalmissa? Järjissään oleva keski-ikäinen työssäkäyvä henkilö tilasi kroonisesti sairaalle, joka muuten äkillisesti sairastui, ambulanssin, mutta tyrmättiin ja hän sai lopulta vasta 3. taholta kuljetuksen. **Valitanko Valviraan?**
- Kiuruveden Iskelmäjuhlien järjestäjät. Eikö olisi jo aika vaihtaa juontajia, Klasu höpöttää mitä sylki suuhun tuo, katse on kuin Bidenin, Sari menee haastateltavan melkein suuhun kiinni. **Aikansa aikaa kutakin**
- Santulta hyvä kirjoitus ravintola Olutmestaria koskien. Kannatan paikallisia yrityksiä, kun joku vielä jaksaa sellaista pitää pystyssä ja työllistää muitakin ihmisiä. **Tyytyväinen asiakas**
- Suomalaisurheilijat ihan kuoleman partaalla, tekevät tietoenkin parastaan ja ovat tyytyväisiä suorituksiensa. Mitalit ovat kuitenkin kaukana. **Onko oikeasti valmen-**

nuspuoli takajunassa, rahoitus, oma motivaatio vai omat geenit ongelma-alue? **Kallis kisamatka**

• Mies lähtee mökille ja keksii vaikka mitä syitä: et on sitä ja tätä tehtävä siellä. Se määnee kaljotellussa siellä aika, vaimo soittelee ja kyselee kun miestä ees saa kiinni puhelimella siinä sepitään vaik mitä. **Alkoholisti**

• Kesäteatterikausi on ohi ja on säälä, kun monta hyvää kesäteatteriesitystä jäi aikapulan tai kyydin puutteessa katsomatta. Olisiko mahdollista, että kesäteatteriesityksiä olisi myös talvella? Paikkana voisi olla esim. Iisalmen työväentalo ja kutakin esitystä näytettäisiin esim. kuukauden ajan. Yleisö antaisi varmaan anteeksi, jos lavasteet ja ympäristö eivät ole samat kuin alkuperäisessä esityksessä, kun vain pääsisi katsomaan hyvät arvostelut saaneita esityksiä. Talvi on pitkä ja teatterielämykset harvassa. **Teatterikärpänen**

Tulee siirtyä taloustalkoisiin

Kulttuuriväen perustelut kulttuurista tinkimisestä ovat kestävät (HS 10. ja 11.8.). Erityisesti Musiikintekijöiden **Pauliina Lerchen** kirjoitus oli hyvä, koska se valotti aineettoman talouden yhdenvertaisuutta ja kulttuuriväen halua yhä osallistua talkoisiin.

Kuitenkin ainoa keino selvittää on kasvu, ja se saavutetaan luomalla musiikille kotimainen ektalous. Ulkomaiset levy-yhtiöt tekevät hyvin sitä työtä, mille Suomessa ei ole haluttu luoda edellytyksiä. Valtiosa maksetuista tuista kannoitetu myös niiden hyväksi. Ne eivät pysty synnyttämään suomalaisia musiikkia ilman osajia, joten kilpailuet olisi meil-

lä. Suomella on kohtuuton matka hyvinvointivaltioiksi, jos koulutuksemme ja osaamisemme reallisoitu ulkomaisten sijoittajien hyväksi. Kulttuuri on jäänyt globaalien mediakesittymän jalkoihin. Sen intressi on ohjata lainsäädäntöä yli järjestelmämme ymmärryksen. Oliko esimerkiksi 70 vuoden suojaa-aika musiikin tekijöiden etu? Sen jäljiltä Warnerin ja Universalin liikevaihdot ovat yli kaksinkertaistuneet ja taitelijoiden olot ovat kurjistuneet entisestään. Eikö sitä nimenomaan ajettu tekijöiden etuna? Bisnes on peliä, ja peliin kuuluu vastustajan juk-

saaminen.

Kysynnän pakkosiirto suoratoistoon synnytti yli kolme miljoonaa kulutuksen pudokasta. Uutta musiikkia tehdään enää alle 35-vuotiaalle, koska he ovat Spotifyn pääkäyttäjät. Kansallinen levytuotanto huomioi monimuotoisuuden tarpeet (myös jakelussa). Se rahoittaa menestystuotannon tuotoilla tuotantoja, joiden takaisinmaksu tarvitsee suoja-aikaa. Rahoituksen puute ja älytön monopoliaika ovat lukinneet valtaosan musiikista todellisen ostovoiman ulkopuolelle.

Tekijät saavat tuloja vain musiikin kaupallistamisella. Musiikin omistus

pitää turvata rahoittamalla tuotanto- ja markkinarakenteet ansainta-ajalle. Musiikkituotanto tulisi kolmesta kielestä johtuen nähdä erityistalouden ehtoilla, mutta EU:ssa lobattu kilpailusäännöt estävät jopa yhdenvertaisuuden tavoittelun. Suomen Luova Talous ry uusi alan järjestöille kutsun yhteiseen neuvonpitoon. Tämä ongelma ei ratkea kabineteissa, sillä markkinatalous syntyy siellä, missä kulluttaja panee rahan liikkeelle. Siellä on se kuningas, jota koko hovin tulee palvella.

Erkki Puumalainen

Kirjoittaja on puheenjohtaja, Suomen Luova Talous ry.

Ohjeet Näin kirjoitat mielipidesivulle

Mielipidekirjoituksia ja lukijan runoja voit lähettää sähköpostilla osoitteeseen: **mielipide@iisalmensanomat.fi**

Sähköpostissa pitää olla aina mukana kirjoittajan nimi ja yhteystiedot.

Tiiviit ja napakat tekstit ovat toivottuja. Kirjoituksissa kannattaa suosia oman nimen käyttöä, mutta myös nimen merkkiä kirjoituksien julkaistuaan poikkeustapauksissa.

Toimitus valitsee lehteen menevät kirjoitukset ja tarvittaessa lyhentää tai muokkaa

kirjoituksia.

Etusijalle mielipidekirjoituksissa asetetaan sellaiset tekstit, jotka koskevat Ylä-Savoa tai Pohjois-Savon maakuntaa.

Textarissa kirjoita alkuun ISS (väilyönti) TEXTARI (väilyönti), oma teksti ja nimi-

merkki. Lähetä viesti numeron 13521. Toimitus valitsee ja käsittelee julkistavat tekstiviestit.

Lukijoiden kuvat lähetetään sähköpostilla osoitteeseen lukijan kuva.iisalmensanomat@media.fi